

Borislav Bijelić

Izdanja Muzeja Đakovštine 1959. - 2018.

Muzej Đakovštine, Đakovo, 2018.

Muzej je definiran kao javna neprofitna ustanova koja prikuplja, čuva, istražuje, komunicira i izlaže materijalna i nematerijalna svjedočanstva o ljudima i njihovoj okolini, u svrhu proučavanja, obrazovanja i zadovoljstva. Prezentacije, odnosno izlaganje muzejskih predmeta osnovni je oblik muzejske djelatnosti jer muzejska izložba pruža mogućnost izravnog kontakta s muzejskim predmetima. Međutim, muzejska izložba ograničena je trajanjem, a nakon njezinog zatvaranja gubi se izravni kontakt s izloženim muzejskim predmetima. Zato se muzeji prilikom prenošenja znanja i informacija o samoj izložbi ili pak nekoj drugoj muzejskoj aktivnosti, bave i izdavanjem muzejskih publikacija koje su prateći i trajni dio muzejskih aktivnosti.

Muzej Đakovštine već dugi niz desetljeća pripovijeda povijest kraja, donoseći arheološke, kulturno-povijesne te etnografske artefakte, kontekstualizirajući ih i oslikavajući kroz brojne zanimljive izložbe. Povijest Đakovštine, marno je tako pohranjena u brojne muzejske zbirke, a njihovi ih čuvari - kustosi, tijekom svoga radnoga vijeka nastoje obogatiti, opisati, izložiti, zaštititi.... nastoje, vremenima, ne baš uvijek sklonima baštini, postati i ostati njezini trajni čuvari zaborava.

Jedan od njih, uvaženi kolega, magistar znanosti, muzejski savjetnik i ravnatelj ove cijenjene institucije, Borislav Bijelić, odlučio je muzejsku povijesnu priču ispričovjediti kroz njegovu izdavačku/nakladničku djelatnost, budući i ona progovara o samom muzeju i njegovim predmetima; posrednik je između posjetitelja/čitatelja i predmeta materijalnog svijeta koji se čuvaju u muzejskim zbirkama. Muzejska je publikacija široko primjenjiva i lako dostupna, različitih je vrsta, tema i sadržaja, oblika i formata.

Upravo ovome izazovu odlučio je odgovoriti kolega Bijelić, istražujući povijest muzejske tiskane zbilje, gradeći svojevrsnu bibliografiju, bez knjižničarskog alata, s odgovarajućim muzeološkim okvirom.

A taj okvir otkriva da u razdoblju od 1969. do 1976. nije bilo izdavačke muzejske djelatnosti. I nije tome čuditi se. Sličnu situaciju možemo pratiti i u ostalim našim muzejima. I Muzej Slavonije, najveći kompleksni muzej u nas, nema značajniju izdavačku djelatnost prije osamdesetih godina. Povijesna muzeologija uputit će nas da su to godine isključivog prepoznavanja muzeja kroz njegovu izložbenu djelatnost. Izložba je bila temelj muzejske djelatnosti, kako u prostorima baštinske ustanove, a često i u drugim prostorima. Nalazimo tek deplijan ili presavitak, kako ga autor naziva. Na žalost, dio izložbene aktivnosti spomenutog razdoblja ostao nam je nepoznat. Dnevni tisak, u najčešće, kratkim vijestima iz kulture, daje osvrt na izložbenu aktivnost. No, muzeji vrlo rano počinju izdavati svoje periodike, zbornike ili glasnike koji dijelom nadomještaju neostvarene kataloge, ali progovaraju i o stručnom i znanstvenom radu muzejskih djelatnika koji nužno prati valjani muzejski posao. Muzeje, dakako, valja promatrati i kao stručno-znanstvene ustanove, čije publikacije sve više, uz djelatnike matične ustanove, okupljaju i druge stručnjake koji progovaraju o lokanoj kulturnoj povijesti. *Zbornik Muzeja Đakovštine*, zaživjevši 1978. godine, uz *Osječki zbornik*, *Valpovački zbornik*, *Zbornik Muzeja u Belišću* ili pak *Našički zbornik*, započinje tradiciju slavonskoga povijesnoga pisma i drugačijeg promišljanja muzejske djelatnosti. Važno je u spomenuti i bogatu izdavačku djelatnost Krešimira Pavića u katalogima muzejskih izložbi, ali i monografijama đakovačke povijesti.

Devedesete godine prošloga stoljeća, kako autor navodi, obilježile su značajne promjene, kako u društvu, tako i u ustanovi. I jedne i druge bitno su se reflektirale, između ostalog, i na planu izdavaštva u Muzeju Đakovštine. Dolaskom današnjega ravnatelja u Muzej nastavlja se tradicija dotadašnjega izdavaštva, posebno *Zbornikom Muzeja Đakovštine*, ali se naglasak stavlja i na ostala muzejska izdanja. No, krajem devedesetih godina i u ostalim muzejima jača svijest o potrebi izdavanja valjanih muzejskih kataloga, koji nastavljaju tijekom izložbe i nakon njezina službena zatvaranja. Katalog postaje važan i nužan pratitelj muzejskih događanja, a muzejsko izdavaštvo zauzima svoje mjesto u redovitoj muzejskoj djelatnosti.

Tragovi bogatog izložbenog, stručnog rada, mozaikom publikacija stvaraju stvarnu sliku rada Muzeja Đakovštine, a ta slika iznimno je raznolika,

iznimno je dragocjena za grad Đakovo, Đakovštinu, Slavoniju. Redovito izlaženje *Zbornika Muzeja Đakovštine*, domaće izložbe u kojima se aktualiziraju brojne kulturno-povijesne zbirke, gostujuće izložbe koje Đakovu i Đakovčanima nude uvid u riznice drugih gradova i sredina, monografije, svojevrsan nastavak nakladničkoga niza Đakova i njegove okolice..., Đakovačke ulice, Naše teme...Đakovačke razglednice...do kataloga stalnoga postava arheologije, etnologije.

Nestaju granice malih i velikih muzeja, u kojima oni, uvjetno nazvani, malima, upravo bogatom izložbenom i izdavačkom djelatnošću nastoje ukazati na iznimnost svojih fondova i umješnost svojih kustosa. Valja imati i utočište, uporište i suradnju u svome osnivaču, a Muzej Đakovštine to svojim dostignućima ponajbolje pokazuje. Tamo gdje grad prepoznaje i potiče rad svoga muzeja, on ostvaruje značajne rezultate.

Takav je rezultat i publikacija *Izdanja Muzeja Đakovštine 1959. - 2018.*, iznimna i hvalevrijedna kulturno-povijesna priča nastala na temelju bibliografskoga istraživanja đakovačkoga muzeja. Publikaciju je izdao Muzej Đakovštine, a autor Borislav Bijelić potpisuje i dizajn naslovnice. Lektura i korektura povjerena je Hrvoju Miletiću, a računalna obrada i tisak tvrtki Hardy, Đakovo. Recenzenti Marina Vinaj i Branko Ostajmer, uz autora, predstavili su *Izdanja Muzeja Đakovštine 1959. - 2018.* na svečanoj promociji u Muzeju Đakovštine.

Svaka publikacija, određena odabranim elementima opisa, kontekstualizira vrijeme nastanka, dajući svakom naslovu prostor povijesne zbilje, uz stručni komentar samoga autora.

Stoga je ova publikacija daleko više od popisa muzejskih izdanja tijekom šest desetljeća njegove povijesti... oslik je to stručnoga djelovanja u, ne uvijek sklonim vremenima, malog velikog muzeja i njegovih čuvara zbirki, istinskih zaljubljenika u svoju struku.

Marina Vinaj